

listopad | 2015

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Medy pod lupou STR. 03

O MEDU I JEHO KVALITĚ STR. 04

ZDRAVÉ SNÍDANĚ PRO DĚTI STR. 05

PODPORUJEME VÝVOZ STR. 06

OZVĚNY Z LESŮ ČR STR. 07

ÚVODNÍ SLOVO MINISTRA:

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

počet případů falšování potravin v posledních letech roste. Jde o významný problém, na který v důsledku doplácení spotřebitelé. Platí totiž za něco, co neočekávají a nechťejí. Během listopadu letošního roku má navíc začít fungovat elektronická verze systému EU pro sdílení informací o podvodech v potravinách. Systém přispěje k rychlejší výměně informací mezi členskými státy EU. Dobrou zprávou je, že úroveň bezpečnosti potravin u nás je dobrá a dlouhodobě stabilní, což opakovaně potvrzují výsledky kontrol i monitoringu cizorodých látek v potravinách. Ministerstvo zemědělství a náš Úřad pro potraviny se kromě jiného zabývají přípravou nové a revizí stávající potravinářské legislativy, a to jak její obecnou částí, tak i specifickými požadavky pro různé kategorie potravin. Pozitivní změny už bylo ale dosaženo díky loni přijaté novele zákona o potravinách. Ta rozšířila kompetence Státní zemědělské a potravinářské inspekce na kontroly ve stravovacích službách a Státní veterinární správy při uvádění zvěřiny na trh. Sjednocení kontroly trhu s potravinami pod dozorové orgány jediného resortu, tj. Ministerstva zemědělství ČR, například zrychlilo předávání informací o nevyhovujících potravinách. Tím se zvýšila nejen efektivita dozoru, ale zvyšuje se tak i ochrana spotřebitelů.

Příjemné čtení přeje

Marian Jurečka
ministr zemědělství

OBSAH:

ODHALENÍ INSPEKTORŮ

MED MŮŽE LÉČIT, ALE POZOR NA JEHO KVALITU

Med je zakázáno jakkoli pozměňovat. Pod kontrolou ho u nás proto mají rovnou dva státní úřady.

03

ROZHOVOR

ČEŠTÍ VČELAŘI NABÍZEJÍ POCTIVÝ MED, ŘÍKÁ VÝZKUMNÍK DALIBOR TITĚRA

Povídali jsme si s ním o kvalitě medu, jeho produkci i poctivosti českých včelařů.

04

AKCE

MEDOVÝMI SNÍDANĚMI CHCEME UČIT DĚTI ZDRAVĚ JÍST

Na vybraných školách můžou děti zdravě posnídat. Kromě toho se dozví více o medu i chovu včel.

05

EXPORT

VELKÝM ZAHRANIČNÍM TRHŮM MÁME CO NABÍDNOUT

K prohloubení mezinárodní spolupráce navštívujeme zahraniční potravinářská fóra a veletrhy.

06

VÝBĚR ZPRÁV

JAK SE Z LESA OZÝVÁ

Zprávy z Lesů ČR o tom, co se kde zasadí, vyroste i ušetří.

05

**V LOŇSKÉM ROCE
INSPEKTOŘI STÁTNÍ
ZEMĚDĚLSKÉ
A POTRAVINÁŘSKÉ
INSPEKCE ODEBRALI
V OBCHODNÍ SÍTI
CELKEM 98 VZORKŮ
MEDŮ**

ODHALENÍ INSPEKTORŮ

MED MŮŽE LÉČIT, ALE POZOR NA JEHO KVALITU

Med je vzácným produktem přírody. Považuje se za elixír zdraví a dlouhověkosti, obsahuje totiž látky prospěšné pro náš organismus. Aby zůstal ryze přírodním produktem, je zakázáno ho jakkoli pozměňovat.

Přesto se tak děje. Lidé jsou často překvapeni, když se dozví, že inspektoři při kontrolách u medu odhalí nejvíce problémů. Tato lahodná potravina totiž nesmí obsahovat žádná rezidua antibiotik ani syntetických chemických látek. Výjimkou je podle legislativy přimíchávání jiných druhů medu.

V loňském roce inspektoři Státní zemědělské a potravinářské inspekce odebrali v obchodní síti celkem 98 vzorků medů, které byly analyzovány na průkaz falšování, dodržování jakostních parametrů medu. Z 98 kontrolovaných vzorků nevyhovělo předepsaným požadavkům 65 (tj. 67 %).

Státní veterinární správa v roce 2014 odebrala 217 vzorků medu, který je určen pro tržní síť. Zjištěné nedostatky se netý-

kaly zdravotní nezávadnosti medu, nýbrž byly pouze administrativního charakteru (nesprávné označování medu). Mezi dalšími nejčastějšími prohřešky bývá nižší aktivita enzymu diastáza, nepovolený přídavek barviv (karamel E150d – jím se přibarvují světlé medy nebo téměř bezbarvé cukerné roztoky), přídavek cizích cukrů, či nadlimitní obsah hydroxymethylfurfuralu (vysoké množství svědčí o přílišném zahřátí medu nebo o smíchání více druhů medů nebo stárí medu). V minulém roce byla zjištěna i pochybení ohledně uvedení geografického původu medu.

Jen v roce 2014 SZPI a SVS dohromady uložily pokuty v celkové výši 5 milionů korun.

Počet kontrol medu	2015*	2014	2013	2012
Celkem odebraných vzorků	365	315	268	382
Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI)				
Celkem vzorků	101	98	79	74
z toho nevyhovující počet vzorků	35	65	44	34
Státní veterinární správa (SVS)				
Celkem vzorků**	264	217	189	308
z toho nevyhovující počet vzorků	7	7	5	9

* k datu 30. 10. 2015

** zahrnuje hygienický dozor + monitoring cizorodých látek

Kvalitu medu kontrolují v ČR dva úřady – Státní veterinární správa se zaměřuje hlavně na výrobu, sklady nebo prodej na trzích a Státní zemědělská a potravinářská inspekce kontroluje celou obchodní síť. Rozdíly u obou úřadů jsou dány tím, že SVS kontroluje med při výrobě a získávání, tj. čerstvý. SZPI odebírá vzorky z obchodů, tedy med, který byl vystaven různým více nebo méně vhodným podmínkám při přepravě a skladování, což vede k porušení některých kvalitativních parametrů v medu.

ROZHOVOR

ČEŠTÍ VČELAŘI NABÍZEJÍ POCTIVÝ MED, ŘÍKÁ VÝZKUMNÍK DALIBOR TITĚRA

Med máme rádi k snídani, do čaje, v cukroví. Je nedílnou součástí téměř každé domácnosti, přesto o něm víme poměrně málo. O tom, jak je to s kvalitou českého medu, kolik se ho v Česku každoročně vyprodukuje nebo jestli bychom se měli bát medu ze zahraničí, jsme si povídali s odborníkem Daliborem Titěrou.

Jaký je rozdíl mezi květovým a medovicovým medem?

Květový, též nektarový med připravují včely ze sladké šťávy sbírané z květů. Medovice je také sladká rostlinná šťáva, ale nasávaná mšicemi, které rostliny nabodávají. Přebytky této šťávy pak sbírají mravenci a včely. Medovicový med má tmavší barvu a krystalizuje po delší době než některé medy květové.

Je český med kvalitní? Jak je to s kvalitou oproti našim sousedům?

Včely dělají bezvadný med bez ohledu na všelijaké hranice. Pak už ho může člověk jen méně nebo více pokazit. U nás i u sousedů je to stejné.

Med a všechny další produkty z něho jsou velmi zdravé. Čím je to způsobené?

Med obsahuje snadno stravitelné cukry (fruktózu a glukózu). Je tedy skvělým zdrojem energie a poskytuje mnoho tzv. mikronutrientů. To jsou látky potřebné pro správné fungování buněk. Mimo jiné mezi ně patří antioxidanty, které zmírňují škodlivý dopad volných radikálů. I o řadě dalších látek předpokládáme, že jsou zdravé, ale máme dosud málo znalostí o mechanismech jejich účinku.

Kolik medu se u nás každoročně vyprodukuje?

Roční produkce je kolem 8000 tun. Dřív se tolik medu nesnědlo, tak se vyvážel. Dnes už spotřeba odpovídá produkci. I když se se část medu vyveze, podobné množství se doveze.

Je cena medu určující? V supermarketech například stejná sklenice medu z ČR stojí dvakrát víc. Platí,

že čím nižší cena, tím nižší kvalita?

Cenu v obchodě určuje nákupní cena, která je zvýšená o zpracovatelské náklady a marže. Jsou země, kde jsou vysoké výnosy medu a levná pracovní síla. Doprava ve velkém cenu příliš nezvyšuje. Proto jsou někdy dovozené potraviny levnější než tuzemské. S kvalitou to nemusí souviset, ale je jasné, že doprava z druhé strany zeměkoule se může na kvalitě podepsat. Také hygienické standardy nejsou všude tak přísné jako v Evropě.

Měli bychom se medu ze zahraničí obávat?

Já bych se ho neobával, ale nekupoval bych ho. Česká legislativa je velmi přísná a tradičně orientovaná na kvalitní výrobek. Naši včelaři při ošetřování včel nesmí použít antibiotika. V některých oblastech (např. v Jižní Americe, na Ukrajině, v Číně) to pravidlem není. Med se na vstupu do EU kontroluje, zda nemá rezidua antibiotik. Také se ale může stát, že některé dodávky kontrola nezahrne a přesto se dostanou do prodeje. Spotřebitelům bych doporučil vyhledávat ověřenou domácí produkci. Když si mohou koupit med přímo od včelaře, dám mu přednost.

Myslíte si, že levné medy ze zahraničí mohou pro naše včelaře představovat hrozbu?

Hrozba je silné slovo, ale je to konkurence. Naši včelaři musí naučit své zákazníky respektovat vyšší náklady a tím pádem vyšší ceny. Za to však musí nabídnout podstatně lepší garanci kvality.

Zvyšuje se u našich spotřebitelů zájem o český med?

Ano, protože spotřebitelé hledají u českých včelařů poctivý med.

Ing. Dalibor Titěra, CSc.

Vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Praze a nyní pracuje ve Výzkumném ústavu včelařském v Dole, kde je vedoucím akreditované zkušební laboratoře. Tato laboratoř například ověřuje kvalitu medu, dodává potvrzení o zdravotním stavu včel a vyšetřuje příčiny úhynu včel.

JE DŮLEŽITÉ, ABY SI
DĚTI UŽ V RANÉM
VĚKU NAVYKLY NA
SPRÁVNÉ A VYVÁŽENÉ
STRAVOVÁNÍ.

AKCE

MEDOVÝMI SNÍDANĚMI CHCEME UČIT DĚTI ZDRAVĚ JÍST

Společně s Českým svazem včelařů jsme pro děti z mateřských škol a prvního stupně základních škol připravili „Medovou snídani“. Děti během ní navštíví i včelař, který jim vysvětlí, jak se med zpracovává a jak významný je chov včel pro zemědělství a zachování různorodosti krajiny.

Na několika školách v Praze, Brně, Liberci a Zlíně dostaly v listopadu děti český med a k tomu máslo a chleba oceněné značkou kvality Regionální potravina. Tímto pilotním projektem chceme v dětech vzbudit zájem o zdravou stravu, naučit je správné životosprávě, ale i propagovat regionální potra-

viny, drobné chovatele včel i farmáře, kteří garantují kvalitu medu a produktů z něj.

„Je důležité, aby si děti už v raném věku navyklely na správné a vyvážené stravování. Je dobré, když děti nahradí cukr kvalitním medem. Dostanou do sebe látky, které jim upevní zdraví a odolnost při nadcházejících chladných zimních dnech,“ řekl ministr zemědělství Marian Jurečka.

Do pilotní fáze kampaně se zapojily školy, kde fungují včelařské kroužky: celkem 1500 dětí. Předpokládáme, že v této akci budeme pokračovat i v dalších letech. Inspirovali jsme se kampaní ve Slovinsku, kde medové snídane pro školáky a předškoláky organizují jako propagaci zdravé výživy.

Do zabalené sklenice s pěknou etiketou zákazník prostě nevidí. Mně osobně hodně napoví už hustota medu, při naklopení sklenice by se med neměl chovat jako sirup, ale měl by být dostatečně hustý.

Simona Adamcová

Včelí farma Rokytník, Královéhradecký kraj

Med z dovozu pro nás není konkurence, protože ten český je vysoce kvalitní. Po ochutnání medu ze supermarketu zákazník vyhledává už jen med z domácí produkce.

včelař **Radek Geletič**
Ústecký kraj

Falšování potravin je staré jako lidstvo samo. Přesto jsem přesvědčen o tom, že naprostá většina chovatelů včel je poctivá a med nefalšuje.

včelař **Jaroslav Studeník**
Zlínský kraj

Český med má velmi dobré jméno i v zahraničí. Díky rozmanité přírodě se v něm prolínají chutě a vůně květů, stromů, luk a medovic. Všem doporučuji najít si svého včelaře, a med tak odebrat přímo ze dvora.

včelař **Vladimír Davídek**
Liberecký kraj

„Na zahraničních veletrzích se představují naši přední výrobci z oboru. Jsem rád, že se návštěvníci přesvědčují o výjimečné kvalitě českých potravin a že právě účast českých výrobců na veletrzích umožňuje více prohloubit obchodní spolupráci s danými zeměmi.“

Marian JUREČKA
ministr zemědělství

EXPORT

VELKÝM ZAHRANIČNÍM TRHŮM MÁME CO NABÍDNOUT

Podpora exportu je jednou z našich priorit. Účastníme se proto významných potravinářských fór a veletrhů, kde se snažíme hledat proexportní možnosti pro naše potravináře a zemědělce a zprostředkovat jim následná jednání. I nadále jsme připraveni je aktivně podporovat.

Sousední země jsou dlouhodobě našimi nejdůležitějšími obchodními partnery. Přesto ale musíme, a to nejen v souvislosti s ruskými sankcemi, hledat exportní příležitosti pro naše producenty, a to hlavně na trzích mimo Evropu.

Ministr zemědělství Marian Jurečka se proto v tomto měsíci vypravil hledat odbytiště pro české potravináře a dodavatele zemědělských a technologií do Kazachstánu. Potravinářský sektor je podle něj jedním z nejdůležitějších odvětví kazašské ekonomiky a pro české vývozce na tamním trhu existují značné exportní možnosti. Na pracovní misi s ním vyrazili zástupci řady českých firem. Naši přední výrobci uzenin a destilátů, čokoládových produktů, sušenek, tradičních pařených a marinovaných sýrů, ale i zahradnická firma a společnost zabývající se výrobou, balením

a distribucí instantních potravinářských směsí. Za poslední rok jsme aktivity, které se týkají proexportních záležitostí, posílili. Rozhodli jsme se, že část nákladů našim producentům, kteří pojedou na zahraniční veletrhy, budeme hradit. Pokud se jich totiž nezúčastní, jen těžko získají nové kontrakty a nové příležitosti. Také jim chceme pomoci například se zmapováním legislativního prostředí v zemi, kam by české firmy chtěly vyvážet. I proto jsme ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR vytvořili síť agrárních diplomatů, jejichž hlavním úkolem bude hledání nových exportních možností pro naše podnikatele. První zemědělské diplomaty do Ruska, Číny, Saúdské Arábie a Srbska vyšle Česká republika už v těchto týdnech. Pozice na Ukrajině nebude tento rok obsazena kvůli nestabilní politické situaci.

VÝBĚR ZPRÁV

JAK SE Z LESA OZÝVÁ

V listopadovém čísle Vám přinášíme výběr zajímavých zpráv a informací ve státním podniku Lesy ČR (LČR). Dozvíte se tak například, že podnik zaměstnal letos na sezonních pracích v lesích 170 lidí bez práce, přečtete si o úsporách v LČR nebo o setkání představitelů evropských státních lesů sdružených v asociaci Eustafor.

Státní podnik Lesy ČR zaměstnal letos 170 lidí bez práce. Dle „Konceptce strategického rozvoje na období 2015 až 2019“ by sociální program měl pokračovat i v dalších letech. Příští rok vedení firmy plánuje jejich počet zvýšit na 285. Největší zájem o práci byl na Břeclavsku, Šumperku a Ústecku.

Setkání představitelů evropských státních lesů sdružených v asociaci Eustafor, které v Praze pořádal státní podnik LČR, ocenil ministr zemědělství Marian Jurečka. Zástupci vlastníků lesů i Ministerstva zemědělství hovořili se zpracovateli dřeva o certifikaci lesů jako nástroji, který prověřuje i podporuje odpovědné hospodaření. Účastníci konference se shodli na tom, že certifikace je pro vlastníky lesa dobrovolným nástrojem. Ve světě je v současné době certifikováno přibližně 10 % lesů.

LČR vykázaly rekordní zisk. Do konce srpna činil hrubý zisk 4,864 miliardy korun. V porovnání s koncem července to je zvýšení o 467 milionů korun. Odhady firmy předpokládají letošní tržby za vlastní výroby a služby 11,83 miliardy korun, těžbu očekávají ve výši 7,69 milionu metrů krychlových dřeva.

Hospodaření lesů ČR	2015*	2014	2013	2012	2011
Zisk před zdaněním (mld. Kč)	4,864	7,96	4,957	5,478	5,275
Zisk po zdanění (mld. Kč)	–	6,82	3,99	4,408	4,225

* k 31. srpnu 2015

CO DALŠÍHO PŘINESLY POSLEDNÍ TÝDNY

Státní podnik chce vyčistit Boří les u Břeclavi

Do osmi až deseti let chtějí LČR vyčistit Boří les mezi Břeclaví a Valticemi od munice z druhé světové války, která je tam rozeseta v několika tisících kusů na přibližně 500 hektarech. Projekt je rozčleněn na etapy. Padesát hektarů v současné době čistí firma Borgata. Už počátkem příštího roku vypíše LČR nové výběrové řízení na firmu, která vyčistí další kus lesa.

Mezi oceněné projekty Dřevěná stavba roku 2015 patří i lávka Lesů ČR

V pátém ročníku ankety Dřevěná stavba roku 2015 se o přízeň veřejnosti ucházeli pouze vítězové ankety z minulých let. Ve své kategorii uspěla dřevěná lávka na lesní cestě u hradu Veveří v Jihomoravském kraji, kterou nechal v roce 2007 postavit podnik Lesy ČR.

Lesy ČR se představily na světové výstavě EXPO 2015

Podnik se představil na světové výstavě v Miláně. Návštěvníci z celého světa si tak mohli prohlédnout krásu českého lesa a dřeva – 3D model dřevěné lávky k hradu Veveří u Brna, interaktivní panely s naučně-zábavnými aplikacemi pro mládež nebo nové filmy o Lesích ČR. Jednotlivé části z výstavy jsou k vidění v informačním lesnickém centru na Křivoklátu, v Národním zemědělském muzeu a v pobočce podniku v Hradci Králové.